

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

Věstník JČMF v Praze. Ročník 3 (1933/34), číslo 1.

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 63 (1934), No. 1, V1--V8

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/122515>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1934

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.



This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

VĚSTNÍK JEDNOTY ČESKOSLOV. MATEMATIKŮ A FYSIKŮ V PRAZE.

ROČNÍK 3 (1933/34).

ČÍSLO 1.

P. T. pánům členům Jednoty!

S počátkem nového školního roku obrací se výbor Jednoty československých matematiků a fyziků na Vás s uctivou prosbou, abyste jí také letos věnoval svou vzácnou podporu.

Ježto každoročně jsou četné změny osobní, prosíme, abyste svá data osobní, pokud nejsou námi správně uváděna ve výroční zprávě a j., nám laskavě oznámil přímo nebo prostřednictvím p. jednatele. Nové pp. členy jakož i ty, kteří z činných se stávají skutečnými, prosíme, aby zevrubně vyplnili a podepsali přihlašovací lístek — zejména dlužno vypsati plně jméno.

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky vychází v 8 sešitech ročně vždy v druhé polovině měsíce, počínaje říjnem, a to tak, že liché sešity obsahují **Rozhledy matematicko-přírodovědecké**, rázu středoškolského, které kromě toho vycházejí též samostatně pro studující, sudé sešity pak obsahují matematickou a fyzikální část vědeckou. Ke každému sešitu jsou připojeny **Bibliografické zprávy**, obsahující záznamy nových publikací, jakož i **Věstník** spolkový, v němž jsou uveřejňovány programy členských schůzí a referáty o nich, zprávy spolkové a jiná aktuální oznámení. **Příloha didakticko-metodická**, obsahující hlavně konkrétní a detailní metodiku, bude připojena k tomu kterému sešitu podle potřeby.

Jednota obrací se na Vás se snažnou prosbou, abyste také letos laskavě **doporučil studujícím odebírání Rozhledů**, rozsahu asi 10 až 12 tiskových archů, ročně za 10 Kč — cenu to vzhledem k dnešním poměrům vskutku velice mírnou. Krámská cena jest 20 Kč. Račte jim též doporučiti, aby se přihlásili za **činné členy** s ročním příspěvkem 30 Kč, načež dostanou zdarma celý »Časopis« (včetně »Rozhledů«).

Členové Jednoty dostávají tyto časopisy zdarma. Členský příspěvek ustanovila valná schůze u členů zakládajících na 500 Kč jednou provždy (korporací na 1000 Kč), u skutečných členů na 40 Kč (u ústavů a korporací na 42 Kč včetně výloh účetních a kolkovného), u činných členů, jimiž mohou býti jen studující vysokých a středních škol a kandidáti profesury, na 30 Kč (ročně). Členové Jednoty mají nárok na slevu při veškerých

publikacích (kromě středoškolských učebnic) Jednoty, jakož i na členskou slevu, již povolují svým členům *Česká Matice Technická*, *Československá Společnost Chemická*, *Jednota Českých Filologů* a *Masarykova Akademie Práce*. Kromě toho je jim k dispozici bohatá knihovna Jednoty v Praze i v Brně; členové platí jen poštovní výlohy při vrácení vypůjčených knih.

Členský příspěvek jest zapraviti vplatenkou pošt. spořitelny na účet čís. 13 103 Praha nejdéle **do 1. prosince t. r.**

Výbor se spoléhá na to, že nejen každý dosavadní člen zůstane věren Jednotě, ale i ti, kteří se dosud z různých příčin nemohli účastniti její spolkové činnosti, vstoupí do jejího svazku členského. Bylo by záhodno, aby se i knihovny profesorské všech středních škol staly členy naší Jednoty, neboť nejen že obdrží »Časopis« zdarma, nýbrž mají též nárok na značně snížené ceny shora uvedených publikací.

Členský »Časopis« budeme zasílati pp. členům přímo, »Rozhledy« pro žáky pp. jednatelům. Reklama ce neobdržených čísel se přijímají do konce měsíce následujícího po vyjití reklamovaného čísla.

Dále Vás prosíme, abyste laskavě podporovali odbyt spisů nákladem Jednoty vydávaných svým doporučením a tak usnadnili, aby Jednota mohla zase novými spisy odbornou literaturu naši co nejvydatněji doplňovati.

Nákladem Jednoty vyšly nebo v nejbližší době vyjdou tyto spisy: **Červenka**, Aritmetika, III, 6. přeprac. vyd., 12,80 Kč — **Červenka-Bučan**, Aritmetika, I, 3. přeprac. vyd., 12,20 Kč — **Červenka-Bučan**, Aritmetika, II, 3. přeprac. vyd. (v tisku) — **Hošek**, Algebra, 4. nezm. vyd., 16 Kč — **Klíma-Ingriš**, Rýsování pro III. a IV. tř. gymnasií a reál. gymnasií (v tisku) — **Klíma-Ingriš**, Rýsování pro III. a IV. tř. reálék (v tisku) — **Petřira-Šmok**, Fysika pro nižší školy střední, 7. přepr. vyd., 28,60 Kč — **Pithardt-Seifert**, Základy deskript. geometrie pro VI. a VII. tř. reálék a VI. tř. ref. reál. gymnasií, 4. vyd., 16,20 Kč — **Valouch-Špaček**, Měřictví pro I. tř., 7. přeprac. vyd., 8 Kč — **Valouch-Špaček-Říman**, Meroveda pre I. tr., 3. přeprac. vyd., 8,40 Kč — **Valouch**, Sedmimístné logaritmy čísel od 1 do 120000, 28 Kč — **Daudet**, Choix de contes, I, 10,50 Kč — **Theuriot**, Contes choisis, 16,50 Kč — **Böhm**, Barva v teorii a praxi, 60 Kč — **Hvězdářská ročenka 1934** (vyjde v listopadu) — **Kaděřávek-Klíma-Kounovský**, Deskriptivní geometrie, II, 128 Kč — **Novák**, Kolísání podnebí v dobách historických a geologických, 36 Kč — **Ročenka průmyslového a živnostenského dorostu, 1933/34** (vyjde v říjnu) — **Vojtěch**, Geometrie projektivní, 260 Kč — **Záviška**, Mechanika (Strouhalovy Experimentální fyziky sv. 1), 184 Kč — **Písmo pro popis rysů po 70 h a šablony.**

Redakcí prof. dr. **Schoenbauma** vychází letos čtvrtý ročník časopisu **Aktuá rské vědy** pro aplikace matematiky na pojišťování, statistiku, národní hospodářství a pod. Korporace a ústavy předplácejí ročně (4 seš.) 100 Kč, jednotlivci 50 Kč. Články se přijímají v české řeči nebo v některé světové řeči.

Československý Strojník a Elektrotechnik rediguje vl. rada ing. **Jindra**; roční předplatné (24 seš.) je 80 Kč.

Ve **Sbírce přednášek a rozprav**, vydávané **Extensemi** čsl. vysokých škol ve 3 řadách: pražské, brněnské a bratislavské, vyšlo v řadě pražské 10 svazků, v řadě brněnské 3 svazky a v řadě bratislavské 4 svazky. Prospekty této sbírky s obsahy jednotlivých svazků pošleme na požádání. Doporučujte laskavě též studentstvu. — Do svého nákladu převzala **Jednota** též **Práce** vydávané **Pražským Linguistickým kroužkem**, z nichž vyšly čtyři svazky. Dále světila Jednotě do komise **Král. Česká Společnost Nauk** **Spisy Bolzanovy**, z nichž vyšel 1. sv. **Functionenlehre** (vyd. K. Rychlík), za 80 Kč, 2. sv. **Zahlentheorie** (vyd. K. Rychlík), za 30 Kč a 3. sv. **Vom besten Staate** (vyd. A. Kowalewski) za 72 Kč, a **Společnost přátel antické kultury** své publikace **Museion** (7 sv.) a **Přednášky a rozpravy** (7 sv.).

Volné výtisky učebnic Jednotou vydaných se zasílají slav. ředitelstvím a P. T. pp. profesorům pro příslušný obor zkoušeným, jsou-li žádané publikace zavedeny na ústavě, kde působí. Pp. z onoho oboru nezkoušení dostanou volné výtisky učebnic pro předměty a třídy, v nichž vyučují, na žádost potvrzenou ředitelstvím ústavu. Duplikáty volných výtisků lze obdržeti jen při vydáních změněných; při nezměněném vydání teprve po osmi letech. Volné výtisky se zasílají vyplaceně a výlohy se neúčtují.

Objednané výtisky publikací Jednoty se zasílají jen na náklad i nebezpečí příjemce, pročez třeba také poštovní výlohy uhraditi. Za ztracené výtisky, zůstane-li reklamace na poště bezvýslednou, nemůže býti poskytnuta náhrada. Event. zápisné zásilky (rekomando) platí objednatel. Publikace, jež má Jednota v komisi, a učebnice středškolské dlužno platiti hotově napřed.

Veškeré platy račte poukazovati poštovní spořitelnou na účet čís. 13.103 Praha, jejíž vplatenky jsou ke každé zásilce přikládány, nebo je lze nevyplněné dostati na každém poštovním úřadě. Útržek vplatenky jest zároveň kvitancí zaplacené částky. **Při koupi za členskou cenu se účtují výlohy expediční a kvitanční zvlášť.**

Kvitanční kolek při placení účtu státním ústavem jest sraziti z účtované částky a poukázati poštovní spořitelnou částku o kvitanční kolek sníženou; zvláštní kvitance není třeba

v tomto případě, stačí stvrzenka vplatenky, na níž dlužno srážku kolku vyznačiti.

Na konec si dovoluujeme pp. členům zdvořile doporučiti **knihkupectví Jednoty** jako odborný závod pro literaturu vědeckou a vzdělávací všech odborů, zejména pak pro literaturu věd matematických a přírodních. Z té příčiny žádá výbor P. T. členy a knihovny ústavní, aby se při každé příležitosti obraceli na tento svépomocný podnik, jenž jim obstará spisy české i jinojazyčné všeho druhu za podmínek vyhovujících, ježto má své vlastní komisionáře v Lipsku, Londýně, Miláně, v Novém Yorku, Paříži a Záhřebu. Vodítkem při koupi knih mohou býti pp. členům »Bibliografické zprávy knihkupectví JČMF«. Podmínky, za nichž povolujeme pp. členům **úvěr** a **splátky**, račte si vyžádati písemně. Upozorňujeme též, že je nám svěřen **komisionářský prodej** publikací vydaných *Čsl. Společností Chemickou* a *Jednotou Českých Filologů*.

Knih tiskárna Jednoty a knih tiskárna **Svazu horních a hutních inženýrů** se spojily v jediný závod pod firmou **Prometheus** v Praze VIII, Na Rokosce 94. Tím byla zvýšena výkonnost knih tiskárny kvantitativně i kvalitativně; veškeré práce (tisk knih, časopisů, oběžníků, kancelářských a obchodních tiskopisů, navštívenek, dopisních papírů, obálek atd.) provádí co nejpečlivěji a proto doufáme, že pp. členové a sl. ředitelství svěří jí své zakázky, které budou vyřízeny vždy k jejich úplné spokojenosti.

Oddělení pro opatrování učebních pomůcek školám obstarává výhradní prodej fyzikálních a jiných přístrojů, vyrobených p. **Fr. Kmentem**, mechanikem v Praze XII, Slovenská 27. Též jsou opravovány pečlivě a odborně přístroje kterékoli výroby. Jednota se přičiní, aby odbornou radou a zkoušením přístrojů byla dobrá pověst výrobků p. **Kmentových** nejen zachována, ale i zvýšena. Dodává též veškeré výrobky fy **Srb** a **Štys** v Praze (busoly, dalekohledy, lupy, mikroskopy, theodolity, triedry a j.) za původní ceny. Veškeré objednávky a dotazy jest řídití na knihkupectví Jednoty.

Pány členy důtklivě upozorňujeme, že nárok na kteroukoli členskou výhodu nelze uplatňovati žádným prostřednictvím, nýbrž pouze přímo v naší kanceláři a že žádostem za povolení jakýchkoli úchytek nemůže býti vyhověno.

Vzdávajíc Vám nejvřelejší díky za všecku nezištnou práci, kterou naši Jednotě věnujete, prosíme i pro příště o Vaši vzácnou podporu ve všech snahách, k rozkvětu naší odborné literatury směřujících.

V PRAZE v září 1933.

II, Vodičkova 20.

Výbor Jednoty
československých matematiků a fysiků.

Program členských schůzí.

Na členských schůzích Jednoty budou přednášeti:

- Ve středu dne 25. října 1933 prof. dr. B. HOSTINSKÝ, Brno: Teorie Markovových řetězců.
- Ve čtvrtek dne 26. října 1933 prof. dr. B. HOSTINSKÝ, Brno: Integrace lineárních transformací.
- V úterý dne 7. listopadu 1933 prof. dr. J. HEYROVSKÝ: Referát o zájezdu do Spojených států severoamerických a o sjezdu fyzikálně-chemickém v Paříži.
- Ve čtvrtek dne 9. listopadu 1933 doc. dr. V. KOŘÍNEK: Aritmetika mat.
- V úterý dne 14. listopadu 1933 dr. A. NĚMEJCOVÁ: O inverzním efektu na fotografické desce vzniklém současným působením dvou různých druhů záření.
- V úterý dne 28. listopadu 1933 prof. F. BOUCHAL, Most: O měření mřížkových konstant krystalů pomocí různých vlnových délek a srovnání s dosavadními metodami.

Matematické přednášky se konají v matematickém ústavu Karlovy university v Praze II, U Karlova 3, vždy ve čtvrtek o 18. hodině. Další přihlášky přednášek matematických přijímá pořadatel matematické sekce vědecké rady JČMF, prof. dr. E. SCHÖNBAUM.

Fyzikální přednášky se konají ve fyzikálním ústavu Karlovy university v Praze II, U Karlova 5, vždy v úterý o 18. hodině. Po přednáškách ukázky nových přístrojů fyzikálních. Další přihlášky přednášek fyzikálních přijímá pořadatel fyzikální sekce vědecké rady JČMF, prof. dr. V. DOLEJŠEK, Spektroskopický ústav, Praha II, Preslova 1, telefon 37984.

Zprávy z členských schůzí.

Matematicko-fyzikální kroužek v Bratislavě pořádal v roce 1932/33 tyto schůze:

Dne 6. října 1932 přednášel dr. FRANTIŠEK NACHTIKAL, profesor čes. vysokého učení technického v Praze: Nová metoda harmonické analýsy.

Téhož dne přednášel p. dr. M. A. VALOUCH, soukromý docent čes. vysokého učení technického v Praze: Fyzikální výzkum plasticity kovů.

Dne 8. října 1932 přednášel p. dr. BOHUMIL BYDŽOVSKÝ, profesor Karlovy university v Praze: O reformě naší střední školy. Přednáška pořádána společně s bratislavským odborem Ústředního spolku čs. profesorů. Po přednášce následovala debata.

Dne 24. listopadu 1932 přednášel p. dr. BOHUMIL ŠTERNBERK, komisař čsl. astrofyzikální observatoře ve Staré Ďale: O rozpínání vesmíru.

Základní práce Hubblový podávají příznačné rysy a roztřídění exogalaktických mlhovin. Předpokladem všech úvah o struktuře vesmíru je stanovení těchto objektů, jež spočívá v podstatě na metodě cefeid. Tato metoda byla podrobena v posledních letech kritice: byly to jednak úvahy stelární statistické (Curtis-Kapteyn-vanRhijn 1921/22, Wilson 1923, Schilt 1926/28, Shapley 1930, Gerasimovič, Nordström a Fletcher 1931/32), jednak astrofyzikální (ten Bruggencate 1927 a Kipper 1931). Výsledek je,

že vzdálenosti odvozené z původní Shapleyovy křivky perioda — jasnost třeba nejméně pólít. — Metóda určení vzdáleností extrapolovaná Hubblerem pro vzdálenější objekty pomocí jasnosti nejjasnějších hvězd a konečně totálních jasností mlhovin; pro ně aspoň ve statistickém smyslu lze přijmouti Hubblovu pracovní domněnku, že všechny mají stejnou absolutní jasnost. — Tato hypotéza je ověřena statisticky. Spektrální zjištění rotace 2 exogalaktických objektů (Pease) anebo hypotéza o luminozitě hvězdného materiálu (Oepik) vede k odhadům hmoty exogal. mlhovin. Číslo takto získané přijímá Hubble jako střední hmotu všech exogal. mlhovin a počítá střední spec. hmotu známé části vesmíru (do vzdálenosti 44 milionů parsek). Vychází mu 10^{-31} gcm⁻³. Toto číslo lze pokládati, jak zdůraznil letos de Sitter, za hodnotu minimální. Menzelův odhad absorbující hmoty ve vesmíru vede k maximální hmotě 10^{-28} gcm⁻³.

Skvělý úspěch měřicí astrofysiky, změření posuvů spektrálních čar slabých a vzdálených mlhovin (Hubble 1929, Hubble-Humason 1931), vedl k objevení vztahu mezi radiální rychlostí exogal. mlhovin a jejich vzdáleností. Vliv současného posuvu maxima intenzity ve spektru na měření jasnosti zkoumali Hubble a Stobbe. — Výsledek úvah Hubble-Humason je lineární vztah mezi t. zv. radiální rychlostí a vzdáleností a sice 558 km/megaparsek, vztah, který dovoluje naopak studovat i frekvence absolutních jasností exogalakt. mlhovin. Tato část práce H. H. je kritizována Ortem.

V teorii Zwicky, Mac Millan staví se proti výkladu posuvů čar z pohybu. Vývoj spočívající na teorii relativity vede od stacionárních řešení Einsteinova a de Sitterova přes Lemítrea k posledním pracím Heckmannovým a de Sitterovým. (Vedle těchto hlavních prací je celá řada publikací různých badatelů.) De Sitter poukazuje ve své poslední publikaci v amsterodamské akademii na jisté nedopatření: Při přechodu od obou statických řešení k intermediárním se přehlédlo, že znaménko pro zakřivení prostoru i λ není u těchto řešení předepsáno. Obecně existují tři grupy řešení (expandující vesmír I. a II. druhu, oscilující vesmír). Dosavadní nejistota zejména v měřítku vesmíru i hustotě hmoty v něm je tak veliká, že není možno rozhodovati mezi jednotlivými teor. možnostmi. Je možný i návrat ke kvazieuklidovskému prostoru. — Eddingtonova rovnice odvozená z teorie atomu vyžaduje podle autora samého ještě přesnějšího výkladu. Odvození se vytýká po stránce matematické postup poněkud odvážný a předpokládá a priori sférický prostor. Pokud se týče nedostatečně krátké doby pro vývoj stálic, tu podle de Sittera jsou tyto obtíže jen zdánlivé. Ostatně u oscilujícího vesmíru odpadají stejně. Podnět k expanzi nalézá Narliker ve vzniku kondenzací v Einsteinově vesmíru.

Dne 2. února 1933 přednášel p. prof. T. PE CZALSKI z Poznaň: O teorii fysiky.

Dne 2. března 1933 přednášel p. ing. J. FERÉNYI, prof. stát. průmyslové školy v Bratislavě: Einsteinova speciální teorie relativity.

Dne 28. dubna 1933 přednášel J. KŘÍŽEK, profesor čs. reál. gymnasia v Bratislavě: Užití komplexních čísel v teorii střídavých proudů.

Přednášející uvedl předpoklady, které se obvyčejně mlčky činívají při symbolickém řešení úloh o střídavých prouděch harmonických, a podal důkaz, že ustálený stav stříd. proudů harmonického je definován lineární homogenní rovnici mezi harmonickými funkcemi téže periody. Těmto harmonickým funkcím byly přiřazeny komplanární vektory, jejich poloha určena komplexními čísly a dokázáno, že tyto vektory vyhovují rovnici téhož tvaru jako harmonické funkce samy. Odvozeno fázové posunutí vzniklé derivováním, resp. integrováním harm. funkcí, při čemž vytčen význam lineárnosti oněch úkonů. — Na základě uvedeného lze každou

diferenciální rovnici definující ustálený stav přepsat jako rovnici mezi příslušnými vektory a pomocí ní určit snadno harmonické funkce, jež mají fyzikální význam. — Metody užito k řešení některých úloh pro různé proudokruhy periodické i aperiodické.

Dne 26. května 1933 přednášel dr. AUGUSTIN VONDRÁČEK, prof. stát. průmyslové školy v Bratislavě: Z nomografie.

Po uvedení základních vět o zobrazování nomogramů o dvou a třech proměnných udáno několik příkladů, též z lékařské fysiologie (na př. empirická rovnice du-Boisova).

Matematická sekce vědecké rady pořádala tuto schůzi:

Dne 2. března 1933 přednášel prof. E. BŮNICKÝ: O aritmetisaci výrokového počtu.

Přednášející ukázal, jak lze výrokový počet interpretovati pomocí kongruencí modulo 2. Základy takové interpretace možno naléztí v knize Hilbert-Ackermann, Grundzüge der theoretischen Logik, a to v důkaze bezspornosti soustavy axiomů výrokového počtu. Přiřadíme každému výroku A jisté celistvé číslo $H(A) = a$ (t. zv. hodnotu výroku A), a to tak, že a je sudé (liché), je-li výrok A pravdivý (nepravdivý); s čísly a budeme počítati modulo 2, t. j. počítáme vlastně v tělese zbytkových tříd modulo 2, při čemž místo kongruence píšeme rovnost. Pak platí: je-li $H(A) = a$, $H(B) = \beta$, jest $H(\bar{A}) = a + 1$, $H(A + B) = (a + 1)(\beta + 1) - 1$, $H(AB) = a\beta$, $H(A \rightarrow B) = (a + 1)\beta$, $H(A \equiv B) = a + \beta$. (Při tom \bar{A} značí „non A “, $A + B$ značí „ A et B “, AB značí „ A vel B “, $A \rightarrow B$ značí „ A implikuje B “, $A \equiv B$ značí „ A jest ekvivalentní B “). Píšeme-li $H(A_i) = a_i$, lze potom na základě těchto formulí hodnotu každého složeného výroku $P(A_1, A_2, \dots, A_n)$ psáti (po redukci modulo 2) jako mnohočlen $f(a_1, a_2, \dots, a_n)$, lineární v každém a_i , s koeficienty 0 nebo 1; výrok $P(A_1, A_2, \dots, A_n)$ jest pak vždy pravdivý (resp. nepravdivý) tehdy a jen tehdy, když $f(a_1, a_2, \dots, a_n)$ se redukuje na nulu (resp. na jedničku). Dva výroky jsou ekvivalentní tehdy a jen tehdy, jsou-li příslušné mnohočleny identické atd. Přednášející osvětlil tuto teorii na několika příkladech, a poznamenal, že byl prof. Rychlíkem upozorněn na to, že v r. 1927-8 provedl vylíčenou aritmetisaci výrokového počtu ruský matematik Žegalkin. Způsob Žegalkinův je formálně jiný, neboť Žegalkin klade $H(A) = 1$ pro pravdivý, $H(A) = 0$ pro nepravdivý výrok A a tím trochu komplikuje výpočty.

Ostatní zprávy.

Schůze výboru konaná dne 14. června 1933. Po podrobné diskusi bylo jednomyslně usneseno spojití tiskárnu Jednoty s tiskárnou Prometheus za podmínek sjednaných. Jednota se stane podílníkem tohoto společenstva s omezeným ručením, jehož stanovy budou přiměřeně upraveny. Protože první předseda představenstva Promethea má býti z členů Jednoty, designován jednomyslně Valouch. Za členy představenstva, dozorcí rady, náhradníka a revisora z členů Jednoty designováni: Bydžovský, Červenka, Hruška, Nachtikal, Petíra, Posejpal, Žáček. — Vzhledem ke změněné situaci bylo upuštěno od stavby tiskárenské budovy na pozemku Jednoty. — Vzato na vědomí vystoupení prof. dr. Fr. Rádl z Jednoty a přijat za člena kabinet I. ústavu matematiky vys. školy stroj. a elektr. inženýrství čes. techniky v Praze. — Odmítnuto vydati překlad spisu Lenardova: Grosse Naturforscher. — Schváleno vydati za příspěví Čsl. elektrotechnického svazu spis doc. dr. J. Kauckého: Úvod do počtu

pravděpodobnosti a statistiky. — Usneseno vydati také na rok 1934 Hvězdařskou ročenku, ale se zmenšeným obsahem.

BYDŽOVSKÝ, Aritmetika pro IV.—VII. třídu středních škol, díl I, 5. vyd., ppl. Kč 18,—, je rozebrána. Nové vydání upravili podle nyní platných osnov Stan. Teplý a dr. Frant. Vyčichlo. Rukopis, který obsahuje učebnou látku IV. třídy, je již hotov a zadává se k aprobaci. Druhý díl, který se připravuje, obsáhne učebnou látku třídy V až VII.

ČERVENKA, Aritmetika pro II. třídu středních škol, 7. vyd., ppl. Kč 11,60, je rozebrána. Ježto nové osnovy předpisují přesuny učebné látky v třídě I až III, vyjde v prosinci 1933 8. vydání upravené již podle těchto osnov.

ČERVENKA, Aritmetika pro III. třídu středních škol, 6. vyd., ppl. Kč 12,80, je rovněž rozebrána. Nové vydání upravené podle nových osnov vyjde také v prosinci 1933.

PETÍRA-ŠMOK, Fysika pro nižší třídy škol středních, 7. vyd. upravené podle nových učebních osnov z r. 1933, ppl. Kč 28,60. Dosaďadní náklad je rozebrán, neboť nesplnil se předpoklad, že přes rozdíly mezi novým vydáním a předcházejícími vydáními bude přece v hojnější míře letos ještě užíváno starších vydání, zejména z biblioték pauperum. Ježto se přitiskuje nová zásoba, bude počátkem prosince 1933 učebnice opět na skladě.

RYŠAVÝ, Fysika pro nižší třídy škol středních, vyjde do května 1934. Její výklad se podobá skutečnému postupu ve škole a tím získává na živosti. Postup sám je metodicky důkladně propracován. Rozsah látky je zmenšen, neboť nepodstatné věci jsou vynechány. Na činnou školu byl vzat zřetel tím, že popis pokusů, návody v otázkách a úlohách jakož i obrázky jsou takového rázu, aby mohly být zároveň návodem k žákovským pokusům při hodině nebo v praktiku. Látka se prohlubuje četnými otázkami nutícími k přemýšlení, k nalézání nových pokusů, obměn, spojení atd. Řada úloh má nový ráz: učí pozorovati veličinu i na přístroji jen znázorněném, učí některé veličiny měřiti a nabádá k vlastním pozorování, na př. v meteorologii a v astronomii. Obsahuje též nové, spolehlivé pokusy autorovy.

Kancelář v Praze II, Vodičkova 20.

Mimo sobotu odpoledne, neděle a svátky od 8½—12½ a od 14—18 hod. Kancelář vyřizuje veškeré objednávky a dotazy, pokud se netýkají redakcí. Telefon číslo 29308.

Knihovna a čítárna

v Praze II, u Karlova 3, Matematický ústav Karlovy university.

Úřední hodiny jsou v pondělí, ve středu a v pátek od 16½—18 hod. Knihy se půjčují pouze pp. členům Jednoty, kteří vyhověli ustanovením knihovního řádu. Telefon 33647.

Vydává Jednota českoslov. matematiků a fysiků v Praze II, Vodičkova 20. — Odp. redaktor Dr. Miloslav Valouch. — Knihkárna „Prometheus“, Praha VIII, Rokoska 94. Vychází nejméně osmkrát ročně. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů čís. 294428-VII-1931.